

ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

Диёрбек Илашбаев

Диёрбек Илашбаев

Қадрига етайлик

<https://litres.ru/74638124>

SelfPub; 2026

Аннотация

Диёрбек Илашбаевнинг мазкур китоби инсон ҳаётидаги энг муҳим, аммо биз кўпинча оддий ҳолдек қабул қиладиган олти буюк неъмат — вақт, сув, таом, оилавий хотиржамлик (уй), саломатлик ва тинчлик қадрига бағишланган.

Муаллиф инсонни ҳали эришмаган орзулари кетидан қувиб, ўзида мавжуд бўлган бебаҳо бойликларни унутиб қўйишдан огоҳлантиради. Асар орқали бирор неъматнинг қадрига етиш учун уни йўқотишни кутиш шарт эмаслиги, балки бахт ва ҳақиқий хотиржамлик айнан бугунги кундаги бориға шукроналикдан бошланиши очиб берилади.

«Қадрига етайлик» — бу шунчаки насиҳат эмас, балки ҳаётни қайтадан сарҳисоб қилишга, кундалик ташвишлар орасидан гўзаллик топишга ва ҳар бир лаҳзани мазмунли ўтказишга ундайдиган самимий мулоҳазадир. Ушбу китоб қалб ҳаловатини топишга интилган, ўз ҳаёти ва атрофидагиларга меҳр билан назар солишни истаган барча китобхонлар учун мўлжалланган.

Содержание

ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК	4
МУНДАРИЖА	5
МУҚАДДИМА	6
І БОБ. ВАҚТ — ОРТГА ҚАЙТМАЙДИГАН НЕЪМАТ	14
Конец ознакомительного фрагмента.	21

Диёрбек Илашбаев

Кадрига етайлик

ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

(Муаллиф: Диёрбек Илашбаев)

МУНДАРИЖА

Муқаддима I боб. Вақт — ортга қайтмайдиган неъмат

II боб. Сув — ҳаётнинг бебаҳо неъмат

III боб. Таом — дастурхонимиздаги бебаҳо неъмат

IV боб. Уй — хотиржамлик ва осойишталик маскани

V боб. Саломатлик — бебаҳо бойлик

VI боб. Тинчлик — энг улуғ неъмат

Сўнгги сўз. Бор неъматларимизнинг қадрига етайлик

МУҚАДДИМА

Қадрига етайлик

Инсон ҳаёти давомида кўп нарсаларни орзу қилади. Кимдир катта уйга эга бўлишни, кимдир бойлик орттиришни, яна кимдир илм олиб, юксак мақсадларга эришишни истайди. Ҳар бир инсоннинг ўз орзулари, режалари ва интилишлари бор. Орзу қилиш, меҳнат қилиш ва ҳаётимизни яхшилашга ҳаракат қилиш табиий. Аммо баъзан инсон ўзи эришмоқчи бўлган нарсалар ҳақида шу қадар кўп ўйлайдики, аллақачон эга бўлган неъматларини сезмай қолади.

Биз кўпинча ўзимизда йўқ нарсаларга эътибор қаратамиз. Бошқаларнинг имкониятларини кўриб, ўзимизни улар билан таққослаймиз. «Қачон менда ҳам шундай бўлади?», «Қачон шароитим яхшиланади?», «Қачон мақсадларимга етаман?» деган саволларни берамиз. Бироқ баъзан ўзимизга бошқа бир саволни беришни унутамиз: мен бугун эга бўлган неъматларимнинг қадрига етаяпманми?

Ҳар куни уйғониб, янги кунни қарши олишимиз, бемалол нафас олишимиз, сув ичишимиз, дастурхонимиздан таом топишимиз, бошпанамизга қайтишимиз ва яқинларимиз билан суҳбатлашишимиз оддий ҳолдек туюлиши мумкин. Аммо ҳаётимиздаги шу оддий кўринган ҳолатларнинг ҳар бири қанчалик муҳим экани ҳақида доимо ҳам ўйлаб кўрамизми?

Ушбу китобнинг асосий ғояси ҳам ана шу савол билан

боғлиқ: инсон бор неъматларининг қадрига етиш учун уларни йўқотишини кутиши шарт эмас. Биз бирор нарсанинг аҳамиятини у қўлимиздан кетганидан кейингина эмас, балки ҳаётимизда мавжуд бўлган пайтда ҳам англашимиз мумкин. Бунинг учун баъзан шошилишдан тўхтаб, ўз ҳаётимизга холис назар ташлашнинг ўзи кифоя.

Китобимизнинг биринчи боби вақт ҳақида. Вақт — ортга қайтмайдиган неъмат. Пулни қайта топиш, буюмни янгилаш ёки айрим йўқотишларнинг ўрнини тўлдириш мумкин. Аммо ўтиб кетган дақиқани ортга қайтариб бўлмайди. Шунинг учун вақтни қандай сарфлаётганимиз, қайси ишларга ортиқча берилиб кетаётганимиз ва яқинларимизга қанча эътибор ажратаётганимиз ҳақида ўйлашимиз зарур. Ҳаётимизнинг ҳар бир куни бизга ниманидир ўрганиш, яхшилик қилиш ва мақсадларимиз сари қадам ташлаш имконини беради.

Иккинчи боб сувнинг қадри ҳақида. Биз сувдан ҳар куни фойдаланамиз ва унинг доимо мавжуд бўлишига кўникиб қолишимиз мумкин. Аммо сув ҳаёт учун зарур бўлган неъматдир. Уни кераксиз сарфлаш, тоза сувни исроф қилиш ва табиатга бепарво муносабатда бўлиш келажақ ҳақидаги масъулиятимизни унутганимиздан дарак бериши мумкин. Сувни тежаш катта ишлардан эмас, балки ҳар биримизнинг кундалик одатларимиздан бошланади.

Учинчи боб дастурхонимиздаги таом ва ризқнинг қадрига бағишланади. Бир бўлак нон ёки бир коса овқат бизга оддий нарсадек кўриниши мумкин. Лекин улар ортида меҳнат,

вақт ва маблағ бор. Шу сабабли таомни исроф қилмаслик, эҳтиёжимизга мос миқдорда тайёрлаш ва имконимиз бўлганда мухтожларга ёрдам бериш муҳимдир. Дастурхоннинг тўкинлиги фақат таомларнинг кўплиги билан эмас, балки ундаги меҳр, барака ва бошқаларни ўйлаш билан ҳам қадрлидир.

Тўртинчи боб уй ва оилавий хотиржамлик ҳақида. Инсон баъзан уйининг кичиклигидан, жиҳозларининг камлигидан ёки шароитининг бошқаларникидан фарқ қилишидан норози бўлади. Албатта, яшаш шароитини яхшилаш учун ҳаракат қилиш керак. Аммо уйнинг ҳақиқий қиймати фақат унинг катталиги ёки безаги билан белгиланмайди. Уйни қадрли қиладиган нарсалардан бири — унинг бағридаги меҳр, ҳурмат, самимият ва бирдамликдир. Баъзан оддий хонадондаги самимий муносабатлар инсонга энг катта бойликдан ҳам қадрлироқ туюлиши мумкин.

Бешинчи боб саломатлик ҳақида. Инсон соғлом пайтида ўзининг кундалик имкониятларига кўникиб қолиши мумкин. Ўқиш, меҳнат қилиш, юриш, яқинлар билан вақт ўтказиш ва мақсадлар сари интилиш оддий ҳолдек кўринади. Шунинг учун саломатликни қадрлашни фақат касалликдан кейинга қолдирмаслик керак. Унга масъулият билан муносабатда бўлиш, фойдали одатларга эътибор бериш ва зарур бўлганда тиббий ёрдам олиш муҳимдир. Шу билан бирга, саломатлигида муаммоси бўлган инсонларга меҳр, ҳурмат ва тушуниш билан муносабатда бўлиш ҳам инсонийликнинг

муҳим кўринишидир.

Олтинчи боб тинчликнинг қадри ҳақида. Тинч кунларда уйғониш, таълим олиш, меҳнат қилиш, оиламиз бағрида яшаш ва келажак учун режалар тузиш бизга оддий ҳолдек туюлиши мумкин. Аммо буларнинг барчаси осойишталик билан чамбарчас боғлиқ. Тинчликни қадрлаш учун уруш ва нотинчликни бошдан кечириш шарт эмас. Биз тинчликнинг аҳамиятини англаб, уни асрашга ўз ҳиссамизни қўшишимиз мумкин. Бунинг учун ёшларни билимли ва одобли қилиб тарбиялаш, ўзаро ҳурматни сақлаш, келишмовчиликларни тинч йўл билан ҳал этиш ва жамиятда ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш муҳимдир.

Ушбу мавзулар бир-биридан фарқли кўринса-да, уларни бирлаштириб турувчи умумий ғоя бор. У ҳам бўлса, бор неъматларни вақтида қадрлаш ва улардан оқилона фойдаланишидир.

Шукроналик фақат тил билан миннатдорлик билдиришдан иборат эмас. У амалларимизда ҳам намоён бўлади. Вақтни мазмунли ўтказиш, сувни исроф қилмаслик, таомни қадрлаш, оиламизга меҳр кўрсатиш, саломатлигимизни асраш ва тинчликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшиш — буларнинг барчаси бор неъматларга масъулият билан муносабатда бўлишнинг кўринишларидир.

Бор неъматларини қадрлаш инсоннинг янги мақсадларга интилишини тўхтатмайди. Аксинча, у инсонга ҳаётдаги устувор нарсаларни яхшироқ англашга ёрдам беради. Қано-

ат қилиш — орзу қилмаслик ёки ҳаракатдан тўхташ эмас. Қаноат — борини қадрлаган ҳолда, имкониятларини яхшилаш учун ҳалол меҳнат қилишдир. Инсон келажакка интилиши билан бирга, бугунги кундаги яхшиликларни ҳам кўра билиши керак.

Ҳаётда биздан кўпроқ имкониятларга эга инсонлар ҳам, бизнинг бугунги шароитимизни орзу қилаётган инсонлар ҳам бўлиши мумкин. Шунинг учун ўз ҳаётимизни бошқаларники билан доимо таққослаб, бор нарсаларимиздан норози бўлиб яшамаслигимиз лозим. Бошқалардан яхши жиҳатларни ўрганайлик, мақсадларимиз сари интилайлик, имконимиз бўлса ёрдамга муҳтожларга кўмаклашайлик. Аммо бу жараёнда ўзимизда бор неъматларни унутиб қўймайлик.

Азиз китобхон, ушбу китоб саҳифаларини ўқиш давомида ўз ҳаётингиз ҳақида ҳам ўйлаб кўришингизни истардим. Вақтингизни қандай сарфлаяпсиз? Сув ва таомни исроф қилмаяпсизми? Уйингиздаги меҳр ва хотиржамликни қадрлаяпсизми? Саломатлигингизга эътибор беряпсизми? Тинчликнинг аҳамиятини ҳис қилиб, уни асрашга ўз хиссангизни қўшаяпсизми?

Бу саволларга жавоб бериш учун бошқаларнинг фикрини кутиш шарт эмас. Инсон ўз қалби ва виждони билан самимий мулоқот қилса, кўп нарсани англаши мумкин. Баъзан ҳаётни яхшилаш учун катта ўзгаришлар эмас, балки кичик одатларни тўғрилаш, яқинларга кўпроқ эътибор бериш ва бор имкониятлардан оқилона фойдаланишнинг ўзи етар-

ли қадам бўлади.

Ушбу китоб мукамалликка эришган инсоннинг насиҳати эмас, балки ҳаётимиздаги оддий, аммо муҳим ҳақиқатлар ҳақида биргаликда мулоҳаза юритишга таклифдир. Ундаги фикрлар ҳар бир ўқувчини ўз ҳаётига назар ташлашга, бор неъматларини эслашга ва уларнинг қадрини амалда кўрсатишга ундаса, китобнинг мақсади амалга ошган бўлади.

Зеро, инсон ҳаётининг гўзаллиги фақат эришмоқчи бўлган нарсаларида эмас, балки бугун унга берилган неъматларни кўра билишида ҳамдир.

Бор неъматларимизни қадрлайлик. Уларнинг қадрига етишни эртагага қолдирмайлик.

Биз, инсонлар, ажиб мавжудотлармиз. Кўп нарсаларни биламиз, кўп нарсалар ҳақида ўйлаймиз, аммо баъзан энг муҳим ҳақиқатларни унутиб қўямиз. Бизга берилган неъматларнинг саноғи йўқ: ҳаёт, ота-она, соғлик, вақт, сув, таом, бошпана ва тинчлик. Шунча неъматлар қуршовида яшасак-да, баъзан уларнинг қадрини англашни, борлиги учун шукр қилишни унутиб қўямиз.

Гўёки инсон табиатида шундай бир ҳолат бор: у ўзида мавжуд бўлган нарсаларга кўникиб қолади ва уларнинг қадрини одатий ҳолдек қабул қила бошлайди. Натижада, бор неъматларига шукр қилиш ўрнига, хали эришмаган нарсаларига интилиб яшайди.

Аслида эса бирор нарсанинг қадрига етиш учун уни йўқотиш шарт эмас. Ота-онамиз ҳаётлигида уларнинг меҳрини

қадрлашимиз, соғлигимиз борлигида уни асрашимиз, тинчлик ҳукм сураётганида унинг аҳамиятини англашимиз мумкин.

Бор нарсанинг қадрига унинг борлигида етиш — инсоннинг энг гўзал фазилатларидан биридир. Чунки ҳақиқий шукроналик неъматдан маҳрум бўлгандан кейинги афсусда эмас, балки унинг қадрини ўз вақтида англашда намоён бўлади.

Инсон баъзан ўзида бор нарсаларни кўрмайди-ю, ўзида йўқ нарсалар ҳақида бутун умри давомида ўйлаб яшайди. Унга қанчадан-қанча неъматлар берилган бўлса-да, биргина истаги амалга ошмаса, бор неъматларини унутиб, айнан ўша етишмаган нарса ҳақида ўйлайверади. Гўёки ҳаётидаги барча яхшиликлар биргина ушалмаган орзу соясида қолиб кетади.

Тасаввур қилинг: инсонга кўплаб неъматлар ато этилган. Унинг оиласи, уйи, дастурхонида нони, танасида қуввати, ҳаётида имкониятлари бор. Аммо у эга бўлолмаган битта нарса борки, бутун диққатини ўша нарсага қаратади. У шу истаги билан яшайди, шу ҳақда ўйлайди, унга эришиш учун вақтини сарфлайди. Оқибатда эса қўлидаги неъматларнинг ҳаловатини ҳис қилолмайди.

Бундай ҳолат инсонни доимий норозиликка, кўнгил тўлмаслигига ва ички безовталиikka олиб келиши мумкин. Чунки у бахтни ўзида бор нарсалардан излаш ўрнига, ҳали эришмаган нарсаларига боғлаб қўяди. Натижада, истаклари кў-

пайгани сари хотиржамлиги камайиб бориши мумкин.

Менинг фикримча, бунга сабаб бўладиган омиллардан бири — инсоннинг шошқалоқлигидир. У ҳаётдан тезроқ натижа кутади, тезроқ эришишни хоҳлайди, доим олдинга интилади. Аммо шу шошилишлар орасида тўхтаб, ўзида нима борлигини, нималарга эга эканини ва қайси неъматлар билан яшаб келаётганини ўйлаб кўришни унутиб қўяди.

Ахир, инсоннинг ҳаёти фақат эришилмаган орзулардан иборат эмас. Унинг бугунги кунида ҳам қадрлашга арзийдиган қанчадан-қанча неъматлар бор. Баъзан бахтни топиш учун янги нарсага эришиш эмас, балки бор нарсаларимизга бошқача назар билан қарашнинг ўзи кифоя.

I БОБ. ВАҚТ — ОРТГА ҚАЙТМАЙДИГАН НЕЪМАТ

Вақт — олтиндан ҳам қиммат, инсонга берилган энг бебаҳо неъматлардан биридир. Аммо биз, инсонлар, кўпинча унинг ҳақиқий қадрини англамай яшаймиз. Вақтнинг ўтиб бораётганини кўрамиз, кунлар алмашинаётганини сезамиз, йиллар ортда қолаётганини биламиз. Шундай бўлса-да, баъзан унинг ҳар бир лаҳзаси қанчалик қимматли эканини унутиб қўямиз.

Ачинарлиси шундаки, инсон кўпинча вақтнинг қадрига уни беҳуда сарфлаб бўлганидан кейингина етади. Бугун бажариши мумкин бўлган ишини эртагага қолдиради, фойдали амалларни кейинга суради, ҳаётини ўзгартириш учун қулай фурсатни кутади. Аммо у бир ҳақиқатни унутиб қўяди: вақт ҳеч кимни кутмайди.

Агар инсон бойлигини йўқотса, уни қайтадан топишга ҳаракат қилиши мумкин. Агар бирор имкониятдан маҳрум бўлса, бошқа имкониятларга интилиши мумкин. Айрим ҳолларда йўқотилган нарсаларни тиклаш, уларнинг ўрнини тўлдириш ҳам мумкин. Аммо ўтган вақтни ортга қайтаришнинг иложи йўқ. Кечаги кунга қайтиб, айтилмай қолган сўзларни айтиш, бажарилмай қолган ишларни бажариш ёки бой берилган лаҳзаларни қайта яшаш мумкин эмас.

Вақт тўхтамайди. У инсоннинг тайёрилигини кутмайди,

унинг афсусларига қараб ортга қайтмайди. Инсон хоҳласин ёки хоҳламасин, ҳар бир лаҳза унинг умридан ўтиб боради. Шунинг учун вақтни шунчаки кунлар ва соатлар ўлчови деб эмас, балки инсон ҳаётининг қайтариб бўлмайдиган бир қисми деб англашимиз лозим.

Афсуски, биз бу ҳақиқатни кўпинча кеч тушунамиз. Менимча, бунинг сабабларидан бири — тафаккурдан узоқлашиб бораётганимиздир. Биз кундалик ишларга, турли машғулотларга ва баъзан ҳеч қандай фойда келтирмайдиган нарсаларга вақт топамиз. Аммо ўзимиз ҳақимизда, ҳаётимизнинг мазмуни ҳақида, қаерга кетаётганимиз ва умримизни нималарга сарфлаётганимиз ҳақида ўйлашга вақт ажратмаймиз.

Баъзан инсоннинг «вақтим йўқ» деган гапи унинг ҳақиқатан ҳам вақти камлигини эмас, балки бор вақтини нималарга сарфлаётганини қайта кўриб чиқиши кераклигини англади. Зеро, инсон ҳаётидаги ҳар бир иш бир хил аҳамиятга эга эмас. Айрим ишлар вақтимизни олади, аммо ҳаётимизни бойитмайди. Айрим лаҳзалар эса қисқа бўлса-да, бутун умримиз давомида қадрли бўлиб қолади.

Шунинг учун инсон вақти-вақти билан тўхтаб, ўзидан сўраши керак: «Мен умримни нималарга сарфлаяпман? Бугунги куним эртанги ҳаётим учун қандай маъно касб этади? Агар бугунги куним ҳаётимдаги сўнгги имкониятлардан бири бўлса, уни қандай ўтказган бўлардим?»

Зеро, вақтнинг қадрини англаш — фақат соатга қараб

яшаш эмас. Бу умрининг маъносини англаш, ҳар бир кунни мақсад билан ўтказиш ва бизга берилган имкониятларни қадрлашдир.

Вақтни қадрлаш учун унинг тугашини кутиш шарт эмас. Уни қадрлашни бугундан бошлаш керак. Чунки бугун — кечаги кунни қайтариш имконияти эмас, балки эртанги кун учун тўғри қарор қабул қилиш имкониятидир.

**Вақтни беҳуда сарфлаш деганда нимани тушуна-
миз?** Бу саволга турлича жавоб бериш мумкин. Аммо ме-
нинг фикримча, вақтни беҳуда сарфлаш — инсоннинг умри-
ни ўзига билим, ҳикмат, маърифат ёки фойда келтирмай-
диган ишларга сарфлашидир. Яъни инсоннинг вақтини ола-
диган, аммо унинг ақлий, маънавий ёки амалий ҳаётига
ҳеч қандай ижобий ҳисса қўшмайдиган машғулотлар баъзан
умримизнинг сезилмас ўғрисига айланади.

Айниқса, бугунги XXI асрда вақтни беҳуда сарфлаш му-
аммоси янада долзарб бўлиб бормоқда. Илгари инсон бирор
хабарни билиш ёки бирор маълумотни топиш учун анча вақт
сарфлашига тўғри келган бўлса, бугун кўплаб маълумотлар
қўлимизнинг остида. Смартфон орқали илм ўрганиш, китоб
ўқиш, тилларни ўзлаштириш ва дунёдаги воқеалардан ха-
бардор бўлиш мумкин. Аммо айни шу қурилма инсоннинг
вақтини сезилмасдан олиб қўйиши ҳам мумкин.

Баъзан смартфонимизни қўлимизга оламиз ва атиги бир
неча дақиқа фойдаланмоқчи бўламиз. Бироқ турли видео-
лар, хабарлар ва чексиз саҳифалар орасида қанча вақт ўтга-

нини сезмай қоламиз. Кейин эса ўзимизга бир савол беришга ҳам улгурмаймиз: «Бугун вақтимнинг қанча қисмини телефонга сарфладим? Шу вақтнинг қанчаси менга ҳақиқий фойда келтирди?»

Аслида, инсон ўз кунини мунтазам сарҳисоб қилиб бориши керак. Бунинг учун ҳар куни узоқ вақт ажратиш шарт эмас. Кун охирида бир неча дақиқа тўхтаб, бугун нимани ўргангани, қандай фойдали иш қилгани ва қайси машғулотларга ортиқча вақт сарфлагани ҳақида ўйлаб кўриши мумкин. Ана шу оддий одат инсонга ўз вақтини яхшироқ бошқаришни ўргатади.

Албатта, бу фикрлардан смартфон ёмон ёки ундан умуман фойдаланмаслик керак, деган хулоса чиқармаслигимиз лозим. Масаланинг моҳияти қурилманинг ўзида эмас, балки ундан фойдаланиш мақсадимиздир. Агар смартфон орқали илм ўргансак, китоб мутолаа қилсак, янги кўникмаларни эгалласак ёки бошқаларга манфаат етказсак, ундан фойдаланишимиз хайрли натижаларга олиб келиши мумкин.

Аммо вақтимизни қайта-қайта бир хил, мазмунсиз машғулотларга сарфлаб, муҳим вазифаларимизни ортга сураётган бўлсак, бу одатларимиз ҳақида жиддий ўйлаб кўришимиз керак. Айниқса, инсонни ҳаракатдан тўхтатадиган, дангасаликка ўргатадиган ва мақсадларидан узоқлаштирадиган одатларга эътиборли бўлиш лозим.

Шуни унутмаслигимиз керакки, ҳар бир дам олиш беҳуда вақт эмас. Инсон чарчайди, ҳордиқ чиқаришга, яқинлари

билан суҳбатлашишга ва руҳан тикланишга муҳтож бўлади. Бундай вақт ҳам ҳаётимизнинг муҳим қисми. Муҳими, дам олиш билан ўзимиз сезмаган ҳолда умримизни беҳуда сарфлаш ўртасидаги фарқни англай билишдир.

Вақтни қадрлаш — ҳар бир дақиқада ишлаш дегани эмас. Бу ҳар бир дақиқамизнинг ҳаётимиздаги ўрнини англаш, қаерда меҳнат қилиш, қаерда дам олиш ва нималардан воз кечиш кераклигини билишдир.

Инсон умри давомида бир кун келиб вақтнинг нақадар қимматли неъмат эканини англаб етади. Аммо баъзан бу ҳақиқатни англаш учун жуда кўп йиллар керак бўлади. Инсон вақтнинг қадрини тушунганида, унинг бир қисмини ортга қайтариб бўлмаслигини ҳам англайди. Ана шунда унинг ҳаёлидан бир фикр ўтади: «Қанийди, ўша пайтларда вақтимни бошқачароқ сарфлаганимда эди...»

Бундай ўйлар инсон ҳаётининг турли даврларида пайдо бўлиши мумкин. Кимдир саломатлиги ёмонлашиб, аввалгидек ҳаракатлана олмай қолганида ўтказиб юборган имкониятларини эслайди. Кимдир кексайиб, ёшлик йилларига назар ташлаганида қанча вақтни беҳуда сарфлаганини англайди. Яна кимдир умрининг охириги давларида айтилмай қолган сўзлар, бажарилмай қолган ишлар ва кечиктирилган эзгу амаллар ҳақида ўйлайди.

Аммо бу ерда бир ҳақиқат бор: ўтган вақтни қайтариб бўлмайди. Инсон кечаги кунини қайта яшай олмайди, йиллар аввал бой берган имкониятларини айнан ўша ҳолича

қайта қўлга кирита олмайди. Шунинг учун ҳам кечиккан пушаймонлик қалбга оғир ботади. Чунки инсон нимани бошқача қилиш мумкин бўлганини англайди, аммо ўтмишни ўзгартира олмайди.

Албатта, бу фикрлар билан барча инсонлар умрини беҳуда ўтказади, демоқчи эмасмиз. Ҳаётда шундай инсонлар ҳам борки, улар ҳар бир кунини ғанимат билади, вақтини эзгу ишларга сарфлайди, билим олади, яқинларига меҳр кўрсади ва ўз ҳаётини мазмунли ўтказишга ҳаракат қилади.

Бундай инсонлар кексайганларида ўтган умрларига назар ташлаб, қилган яхшиликларини, эришган натижаларини ва босиб ўтган йўлларини хотиржамлик билан эслайдилар. Набираларига ҳаётий тажрибаларини сўзлаб берадилар, уларга панд-насихат қиладилар ва ўз ҳаётлари билан ибрат бўладилар. Уларнинг хотираларида фақат ўтган йиллар эмас, балки шу йиллар давомида амалга оширган эзгу ишлари ҳам яшайди.

Афсуски, ҳамма ҳам кексаликка шундай хотиржамлик билан етиб келмайди. Айримлар ўтган умрини эслар экан, ўзларига берилган имкониятлардан фойдаланмаганларини, яқинларига етарлича вақт ажратмаганларини ёки муҳим ишларини доим эртагага қолдирганларини англайдилар. Шунда уларнинг қалбида «Қанийди, ўша пайтда бошқача йўл тутганимда эди», деган афсус пайдо бўлади.

Бундай инсонга «Энди кеч», дейиш ҳам осон эмас. Чунки инсон ҳаёт экан, унинг олдида ҳали имкониятлар бўли-

ши мумкин. Бироқ ўтган умрнинг барча лахзаларини қайта яшаш мумкин эмаслигини ҳам унутмаслигимиз керак.

Шундай экан, нима учун инсон бу ҳақиқатни англаш учун кексаликни, касалликни ёки йўқотишни кутиши керак? Нима учун бугун қадрлаш мумкин бўлган нарсаларнинг қадрини эртага англашимиз керак?

Эҳтимол, вақтнинг энг катта сабоғи шундадир: бир кун келиб афсусланмаслик учун бугунги имкониятларимизни қадрлашимиз лозим. Зеро, умрнинг гўзаллиги фақат қанча яшаганимизда эмас, балки берилган умрни қандай ўтказганимиздадир.

Агар инсон вақтнинг ҳақиқий қадрини англаб етса, унинг ҳаётида ижобий ўзгаришлар бошланиши мумкин. У ўтган кунларига назар ташлаб, вақтни қандай сарфлаганини таҳлил қилади. Сўнг бугунги ҳаётига бошқача кўз билан қарай бошлайди. Илгари эътиборсиз қолдирган имкониятларини кўради, оддий деб билган неъматларини қадрлайди ва келажагини мазмунли ўтказишга ҳаракат қилади.

Вақтнинг қадрини англаш инсонга фақат самарали яшашни эмас, балки ҳаётдан мамнун бўлишни ҳам ўргатади. Чунки у ҳар доим нимагадир етишишга шошилиш ўрнига, қўлидаги неъматларни ҳам кўра бошлайди. Бор нарсаси учун шукр қилишни, ўз имкониятларини қадрлашни ва ҳар бир кундан маъно топишни ўрганади.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.